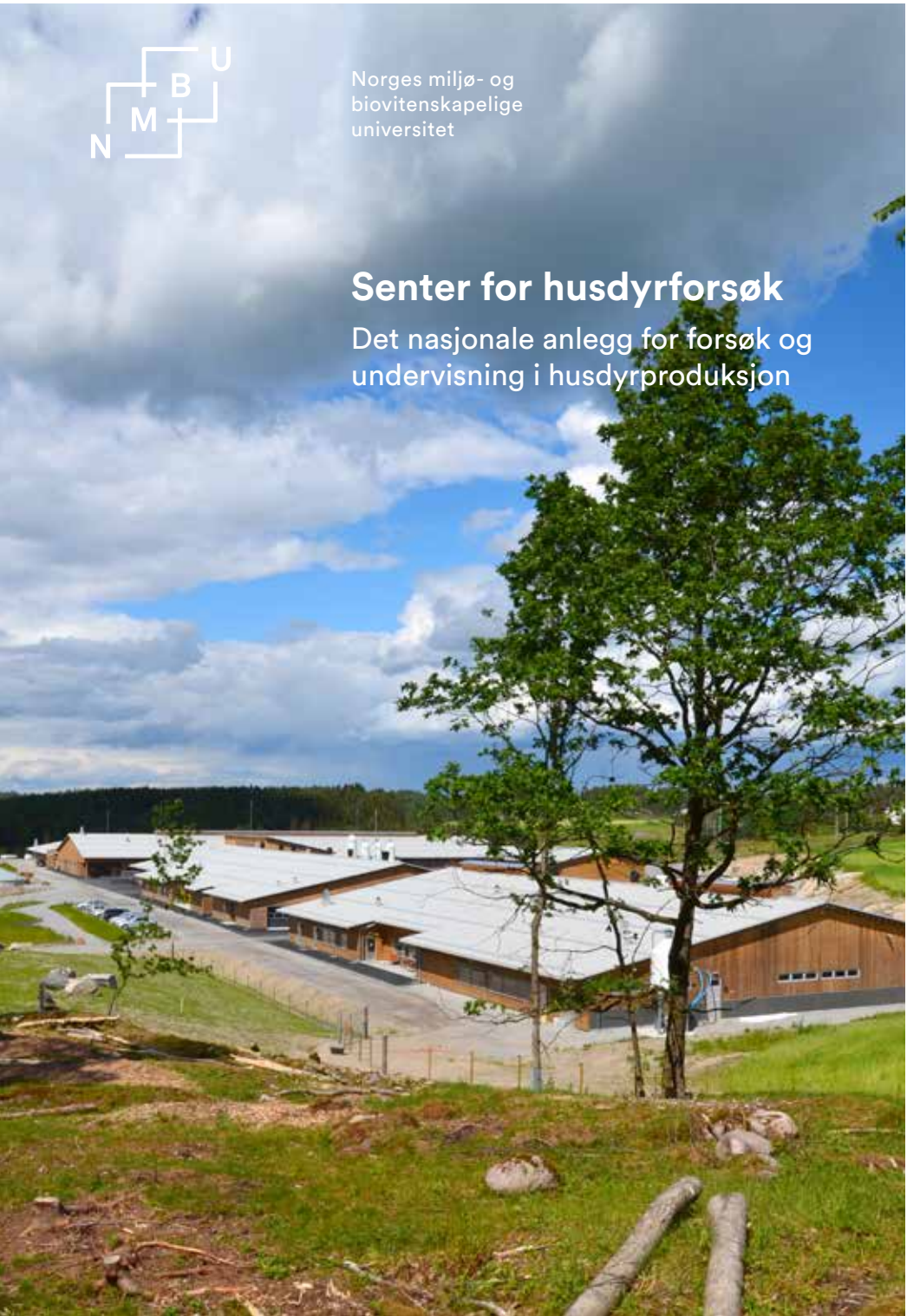
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Senter for husdyrforsøk

Det nasjonale anlegg for forsøk og undervisning i husdyrproduksjon

Om Senter for husdyrforsøk (SHF)

Historikk
Senter for husdyrforsøk ble fornyet som en del av prosessen med å flytte veterinærfasilitetene fra Oslo til Ås. Anlegget var ferdig i mars 2015 og består av 12.000 m^2 bygg.

Visjon
- SHF skal være den foretrukne samarbeidspartner for gjennomføring av forsøk og undervisning innen husdyrfag, veterinærmedisin og fôrteknologi.
- SHF skal bidra til forskning som ivaretar matsikkerhet og mattrygghet.
- SHF skal ha fokus på bærekraftig husdyrproduksjon og ivare ta effektivitet, miljø og dyrevelferd.

Mål
- SHF skal ha kompetent personell og systemer for kvalitetssikring av forsøk.
- Anlegget skal være godt tilrettelagt for undervisning i både veterinærfag og husdyrfag.
- Anlegget skal være en arena for landbruket og bidra til økt kunnskap og interesse for husdyr og husdyrbasert matproduksjon.
- SHF skal være et fremtidsrettet anlegg med moderne teknologi og fokus på smittehåndtering.

Miljø
- Fangdammer på tomta forhindrer jordpartikler, næringsstoffer og evt andre forurensende stoffer å renne ut i vassdraget.
- Avfall sorteres og plast/papir leveres til gjenvinning.
- Jordanalyser og gjødselplan ligger bak gjødsling av åker og eng, noe som sikrer balansert tilførsel av plantenæringsstoffer.
- Erosjonsutsatte områder ligger som grasmark og det vårpløyes så langt det er mulig.
- Varmesentralen i Ås (Statkraft), som baserer seg på bioenergi i form av fuktig skogsflis og annet skogsavfall, står for varme leveransen til alle byggene.

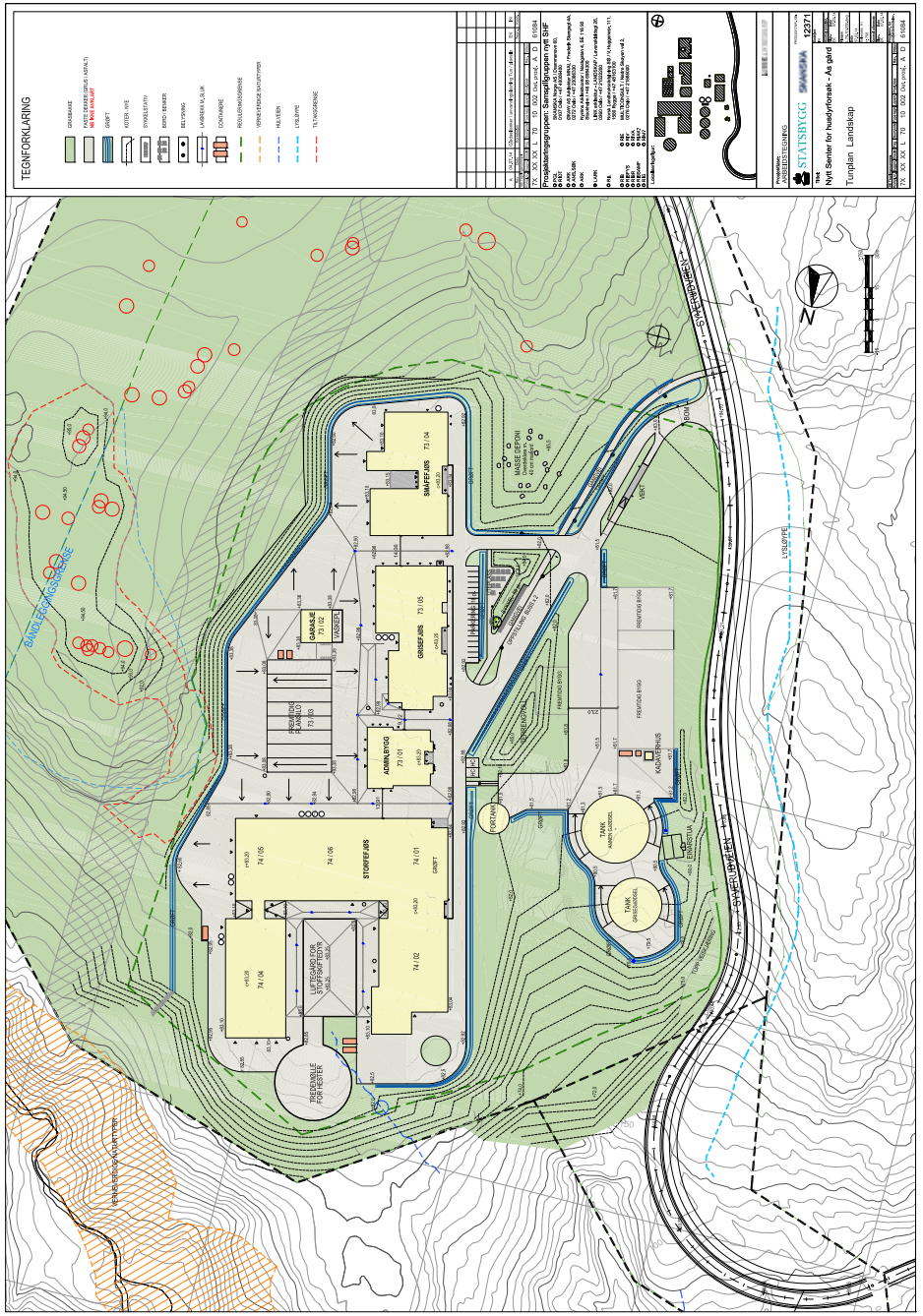
I byggetrinn 1 er ikke plansilo med, men det skal bygges plansilo på grunn av miljømessige hensyn og for å sikre en mer stabil grovfôrkvalitet som er enkel å håndtere i fôringsforsøk.

Areal
SHF forvalter ca. 2.700 daa dyrka mark og ca. 1.400 daa skog. Fordelingen mellom beite, eng til slått og kornåker varierer noe fra år til år og avhenger av omlegging av eng. Deler av arealet drives økologisk.

Sommerfjøset og beitene langs Årungen vil fortsatt brukes, og bare et fåtall kyr skal være innendørs i det nye fjøset om sommeren.

Forskning og undervisning
Type forsøk ved anlegget: Adferdsforsøk (etologistudier), fôringsforsøk, forsøk relatert til dyrehelse og -velferd, samt avlsforsøk.

Det utføres undervisning av husdyrfag- og veterinærstudenter i fjøsene, i tillegg til omvisninger i ulike emner ved NMBU.

Våre forsøksfasiliteter

Storfe

Melkekufjøset består av to adskilte avdelinger med løsdrift hvor det er plass til totalt 130 melkekyr. I den ene avdelingen sikrer 40 fôrkrybber data for individuell registrering av grovfôropptak.
Begge avdelinger har en DeLaval VMS melkerobot, 2015-modell.

I tillegg er det en 1 x 4 DeLaval Tandem melkestall med MP780 kontroll-panel.
Kraftfôr gis i automater og en DeLaval skraperobot holder spaltegolvene rene.

Når det ikke er forsøk fôres dyrene med Lely Vector fôringsrobot.

Oppdrettsfjøset har plass til 96 kviger og 20 ammekyr, i tillegg til 30 forsøksplasser for okser eller ungdyr av kjøttferaser.

Småfe

Sauefjøset har plass til 150 vinterfôra sau i binger med gode tilpasningsmuligheter for forsøk og ved lamming.

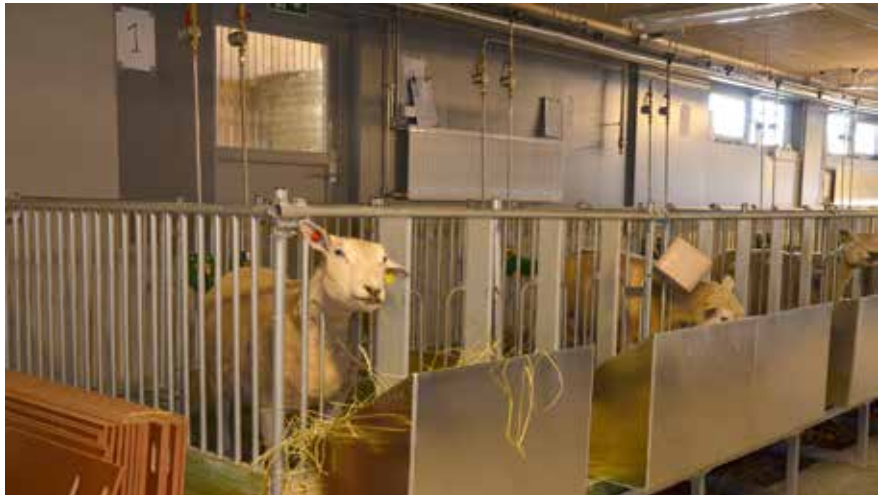

Geitefjøset har plass til 80 melkegeiter, som melkes i en DeLaval melkestall med 24 båser og 12 melkeorganer.

Mellom sauefjøset og geitefjøset er det et isolert forsøksrom med mulighet for individuell registrering av fôropptak og gjødseloppsamling.

Gris

Produksjonen er basert på 7 ukers puljedrift med plass til 3 puljer á 20 purker (60 purker totalt).

Det er 138 forsøksplasser til smågris og 84 forsøksplasser til slaktegris.

Stoffskifte

Stoffskifteavdelingen drives av Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap (IHA).
Her gjennomføres det prosjekter innen fôrmiddelvurdering, fordøyelighets-forsøk og klimagasser/utslipp fra husdyr.
Det er plass til 16 fistulerte storfe, 15 sauer/geiter eller 12 griser og 6 hester. I tillegg er det betydelig arealer til laboratorier for prøvebehandling.

Fjørfe

Løsning for fjørfeforsøk kom ikke med i byggetrinn 1 og det jobbes med å finne finansiering til et forsøkshus for fjørfe.
Plassering ønskes så nærme hovedanlegget som mulig, men av smitte-hensyn minimum 50 meter fra andre husdyr.

Pelsdyr

Det er plass til ca. 100 sølvrev i forsøk på Syverud gård, ca. 2,5 km fra hovedanlegget.

FôrTek

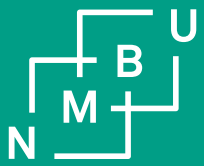
Fôrtek utfører forsøk og utviklingsoppgaver innen maling, mixing, ekstrudering, ekspandering, pelletering og «coating» av kraftfôr, samt at de ofte produserer forsøksfôr for SHF.
Fôrteknologisenteret skal fortsatt ligge vegg i vegg med IHA.

Besøk og omvisning

SHF har en stor økning i antall forespørsler om omvisning på det nye anlegget. Det er hyggelig, men samtidig krevende i forhold til primær-funksjoner.

Grupper som ønsker omvisning må bestille plass via nettsiden www.nmbu.no/shf. Du finner informasjon om bestilling og priser i menyen til venstre, under «Besøk».

Senter for husdyrforsøk
Ås Gård
Postadresse: Postboks 5003, 1432 Ås.
Besøksadresse: Syverudveien 27, 1430 Ås.
Telefon: 67 23 09 04

Web: www.nmbu.no/shf